

jeho jinošská víra musela být dříve či později životem zklamána. Byla jen otázka, jak — a v *tom jak* tkví celá tragika jeho a velké části jeho generace.

Je důležité si uvědomit, že celý Ludvíkův život je poznamenán traumatem, jímž pro něj byl důsledekbezděčného žertu s pohlednicí, na niž napsal jméno Trockého a obměnil známá Marxova slova na „optimismus je opium lidstva“. Byl vyloučen ze strany i ze studia. To však nebylo to hlavní. Traumatizující ránu mu zasadil fakt, že naráz musel „vystoupit z dějin“ do šedivého ráje všedního dne. Bylo po pocitu všemohoucnosti, všechno se obrátilo naruby: do jeho života vtrhl nezvládnutelný osud, zpřetrhán byl „smysluplný běh života“ — Ludvík se ocitl ve sféře ne-smyslnosti, která člověka vyvrací ze samé podstaty. Ztratil nejen přátele, studium, účast v hnutí — ztratil především sám sebe. Jeho jinošská víra nebyla jen zklamána, byla zrazena. A ze zrazeného boha se, jak známo, stává démon — ze zrazeného boha důvěry se stal démon cynismu. To jsou základní okolnosti, které musíme brát v úvahu při posuzování každého Ludvíkova dalšího činu, myšlenky, projevu a zejména nelidsky krutého žertu s Helenou, ženou jeho „kata“ Zemánka, který ho vylučoval ze strany — *víc*: ze života, z dějin.

Na neočekávanou oběžnou dráhu svého osudu byl tedy Ludvík vynesena především tragickou událostí, když se ocitl „mimo svou životní dráhu“. Vše v jeho životě se od té chvíle začíná podřizovat zákonitosti tohoto vnuceného pohybu a její tlak postihne především hrdinovu citovou a morální strukturu. Uvědomme si iiaipř. toto: když ho mladička Markéta vydá, Ludvík ji ještě miluje, touží po ní, netuší dosah katastrofy. Stačilo by, aby na chvíli přistoupil na hru na provinilce a spasilku, do které se vžila Markéta, a dosáhl by svého. Avšak Ludvík je v tom čase ještě bezelstný a důvěřivý, je opravdový a nevinný, není s to hrát, ani za takovou cenu ne. Milostné vztahy jsou mu živlem lidskosti a svobody, nikoli ovládnání a zneužívání. Jestliže tedy později je mu vše pouze předstíráním a hrou na lásku, jestliže touží pomstít svých zmarněných patnáct let „žertem“ s Helenou, je to jen důkaz, jaké moci nabyl démon cynismu v životě člověka, formovaného traumatem, utrpením v nejzranitelnějších letech mládí.

Kunderův román bývá označován za román deziluzí. Všechno tu opravdu podléhá vystřízlivění a zmarnění, naděje je klamem, opravdové se ukáže falešným, smysluplné prázdným, všechno se obrací ve vlastní travestii. To nás však nesmí vést k tomu, abychom z románu vyvozovali závěr, že autorovo pojetí a výklad světa jsou zcela vymezeny filosofií deziluze a negativismu. Tudy bychom se dostali do prostoru, kde vládnou falešné interpretace. Dokonce i v detailech. Např. na návštěvě u Jaroslava, už po ostravské černé vojně i kriminálu, se Ludvík dostane do sporu s někdejší nejblížeším přítelem o Fučíka. Útočí na něj nevybíravě a s bezohlednou logikou. Neretušuje tu snad tímto způsobem svou poému z 50. let sám autor, nezní tu snad jeho hlas? Čím mohl Ludvíka dráždit v té chvíli